

RAADSINFORMATIEBRIEF

Van

college van burgemeester en wethouders

Vergadering van

4 maart 2025

Kenmerk

Z/25/079074 / D/25/173359

Portefeuillehouder

Mariëtte Pennarts-Pouw

Portefeuille

Recreatie en toerisme

Opsteller

Lammers, Marije

Onderwerp

Voortgangsrapportage Agenda Recreatie & Toerisme

Kernboodschap

In december 2023 is de Agenda Recreatie en Toerisme 2023 – 2028 vastgesteld. Bij de behandeling van de agenda is toegezegd (T-105) een voortgangsrapportage te maken.

De projecten die in de agenda zijn vermeld, zijn verdeeld in zes beleidsthema's:

- A. Recreatie voor iedereen
- B. Duurzame waterrecreatie
- C. Beleefbaar erfgoed
- D. Beleefbaar boerenleven
- E. Variatie in verblijfsconcepten
- F. Duurzaam zakelijk toerisme

In 2024 is prioriteit gegeven aan thema's A, C, D en E. Deze keuzes zijn gemaakt op basis van beschikbaar budget, regionale opgaven en lokale ontwikkelingen. Door middel van verschillende projecten en samenwerkingen is uitvoering gegeven aan deze thema's.

Voor de aankomende jaren is besloten om prioriteit te geven aan de thema's A, C, E en F. Wel moet een kanttekening gemaakt worden dat het ravijnjaar en bezuinigingen van invloed kunnen zijn op de uitvoering van de agenda.

Toelichting

In de Agenda Recreatie en Toerisme 2023 – 2028 zijn zes thema's opgenomen. Hieronder wordt beschreven wat de voortgang van de thema's tot nu toe is:

Recreatie voor iedereen

Recreatieschap

Gemeente Woerden is deelnemer in het Recreatieschap de Stichtse Groenlanden. Belangrijk onderwerp voor Gemeente Woerden is het Oortjespad. Het recreatieschap betaalt een publieke bijdrage aan Buitenplaats Kameryck voor het beheer van verschillende publieke voorzieningen. In 2025 wordt daar een nieuw pannenkoekenrestaurant gerealiseerd. De kinderboerderij is recentelijk opgeknapt en er zijn nieuwe speeltoestellen bij het pierenbadje neergezet. Ook is er in 2024 een blotevoetenpad geopend. Zo blijft Oortjespad een aantrekkelijk recreatiegebied voor Woerdenaren en bezoekers uit de regio. Ook andere recreatiegebieden in de provincie Utrecht worden via het recreatieschap toegankelijker gemaakt voor Woerdenaren. Daarnaast gaat het beheer van recreatieve wandel- en fietspaden via het Recreatieschap.

Fiets- en wandelknooppunten herziening

Gemeente Woerden is (via het Recreatieschap Stichtse Groenlanden) aangesloten bij Routebureau Utrecht. Deze organisatie is onder anderen verantwoordelijk voor de knooppuntennetwerken voor fietsen, wandelen en sloepen. In 2024 is het fietsknooppuntennetwerk in de provincie Utrecht herzien en *up to date* gemaakt. In 2025 staat een verkenning van een herziening van het wandelknooppuntennetwerk Utrecht-West op de planning.

Stadsboerderij Kukele-Boe

Stadsboerderij Kukele-boe in Landgoed Bredius is recentelijk (2018-2023) helemaal gerenoveerd en is nu beter ontsloten. De boerderij heeft een belangrijke educatieve en publieksfunctie. Daarnaast wordt er in de exploitatie aandacht gegeven aan werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt waardoor ook een maatschappelijk belang gediend wordt. De combinatie met het naastgelegen Parkcafé maakt de stadsboerderij een populaire en laagdrempelige voorziening.

Platform Groene Hart AGW

Samen met andere gemeenten in het Groene Hart werken we aan verschillende toeristisch-recreatieve thema's. In 2024 is een notitie met de opstartprojecten en het programma recreatie en toerisme geschreven. Hierin wordt richting gegeven aan de samenwerking van de komende jaren en zijn concrete projecten beschreven. Recreatie en toerisme staat ten dienste als kwaliteitsversterker en draagt bij aan de grotere maatschappelijke NOVEX-opgaven waar het Groene Hart als gebied mee te maken heeft. Er zijn 7 projecten opgestart waar onder andere wordt gewerkt aan het verzamelen van data (monitor vraag en aanbod), duurzame verdienmodellen, ontwikkelprincipes en merk en marketing van het gebied.

Toiletten Hoge Nood

De app Hoge Nood brengt openbare toiletten in kaart. Dit is belangrijk voor een toegankelijke binnenstad en buitengebied. In de Woerdense binnenstad worden via deze app ondertussen meer dan voldoende toiletten aangeboden. De uitdaging ligt nog in de buitengebieden. Hier willen wij ons de komende jaren op focussen.

Beleefbaar Erfgoed

Beleefbaar Erfgoed ligt op het snijvlak van de portefeuilles Recreatie & Toerisme en Erfgoed.

Romeinse Limes

Met de Sticht Hollandse Historische Vereniging, Stadshart Woerden, Woerden Marketing en regionale samenwerkingen is gewerkt aan het verder bekend maken van ons Werelderfgoed; de Romeinse Limes. Sinds juni 2024 is er een toegankelijke Limes Gids Woerden verkrijgbaar in het Nederlands en het Engels. Door ondernemers van Stadshart

Woerden werd in september 2024 een Romeinenweek georganiseerd met activiteiten voor volwassenen en kinderen. Met behulp van subsidie van de Nederlandse Limes Stichting worden nieuwe informatieborden over de limes gerealiseerd. De gemeente is aangesloten bij het Limescluster Utrecht. In dit overleg met andere gemeentes en provincie Utrecht worden kennis en ideeën met betrekking tot het werelderfgoed uitgewisseld.

Oude Hollandse Waterlinie

Op vier plekken in de binnenstad zijn plaquettes in de stoep geplaatst met een oude plattegrond van Woerden en de tekst: 'Woerden Vestingstad'. De plekken (molen, defensie-eiland, Oostdam, Hogewal) zijn gekozen vanwege hun historie en omdat ze op de route liggen van wandelingen met het Gilde Woerden. De stichting Forten Nederland is op landelijk niveau actief met de promotie van dit erfgoed. De afgelopen jaren heeft de stad Woerden meerdere keren met een advertentie in hun magazine gestaan.

Ambachten

Een ander speerpunt is aandacht voor lokale ambachten. Dit wordt regionaal opgepakt. De werkgroep Recreatie en Toerisme van het Groene Hart heeft zich als doel gesteld om in 2025 een project Ambachten te starten. Daarvoor worden nu verkennende gesprekken gevoerd met verschillende ambachtslieden uit de gemeente.

Overig

- 2024 stond in het teken van 200 jaar Landgoed Bredius.
- De basaltstenen hectometerpalen langs de voormalige rijksweg door Woerden zijn door vrijwilligers van de Stichting Hugo Kotestein gerestaureerd.

Beleefbaar Boerenleven

Koeiemarkt, kaasmarkten en nationale graskaasevent

Na de start in 2023 heeft ook in 2024 de nationale Graskaasdag plaatsgevonden in de binnenstad van Woerden. Samen met de zomerse kaasmarkten en de koeiemarkt is dit een belangrijke publiekstrekker die bijdraagt aan het levend houden van ons immaterieel erfgoed. Ook dit jaar zal de nationale Graskaasdag in Woerden plaatsvinden in samenwerking met andere kaassteden zoals Gouda en Alkmaar.

Cheese Valley

Samen met de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda en Krimpenerwaard maakt gemeente Woerden deel uit van Cheese Valley. Deze samenwerking met agrarische kaasondernemers staat in het teken van het op internationale schaal promoten van het gebied als de kaasregio van Nederland. Dit jaar zal er een Cheese Valley lespakket voor basisscholen gepresenteerd worden. Daarnaast vindt dit jaar een evaluatie plaats en wordt gekeken of we ook de komende jaren willen blijven deelnemen.

Variatie in verblijfsconcepten

Nieuwvestiging multifunctioneel hotel – Van der Valk

In oktober 2023 is de bouw van het nieuwe van der Valk hotel van start gegaan. Dit is een mooie aanvulling op de al bestaande verblijfsconcepten in onze gemeente. Het hotel zal met zijn +/- 125 kamers het grootste hotel in de gemeente worden. We hopen hiermee op een aantrekkingsfunctie voor Woerden als verblijfsbestemming, en een stijging in de inkomsten van de toeristenbelasting. Het hotel zal naar schatting begin 2026 zijn deuren openen.

Kwaliteitsverbetering camping Batenstein

Op dit moment heeft camping Batenstein een wat gedateerde uitstraling. In 2023 is de camping te koop gezet. Sinds december 2024 heeft camping Batenstein een nieuwe eigenaar. De nieuwe eigenaar wil de camping een moderne impuls geven en de kwaliteitsverbetering, die de camping verdient en nodig heeft, gaan bewerkstelligen. Inmiddels zijn de eerste opknappwerkzaamheden van start gegaan. In overleg met de nieuwe eigenaar is overeengekomen dat er halverwege het toeristisch seizoen 2025 concretere plannen op tafel komen voor de verdere modernisering van de camping. Daarnaast wordt gekeken naar het opknappen van de beschoeiingen van de watergangen. Dit alles gebeurt in nauw overleg tussen ons als gemeente en de nieuwe eigenaar. Samen willen we ervoor zorgen dat de camping weer een aantrekkelijke verblijfslocatie passend in haar omgeving wordt.

Registratie en toeristenbelasting voor particuliere verhuur (zoals Airbnb)

Tot op heden hadden wij als gemeente geen goed inzicht in het aanbod van particuliere (vakantie-)verhuur en geen data van verblijfsbezoekers in onze gemeente. Sinds januari 2025 bestaat in de gemeente Woerden een registratie- en meldingsplicht voor particuliere verhuur (bijvoorbeeld bed en breakfast-verhuur en verhuur via Airbnb). Dit houdt in dat alle aanbieders van particuliere verhuur eenmalig een registratienummer moeten aanvragen en dat zij elke overnachting bij de gemeente moeten melden. Om dit te realiseren is de gemeente sinds 2024 aangesloten bij het platform Visitordata. Op dit platform kunnen particuliere verhuurders de registratienummers aanvragen en daarna hun overnachtingen invoeren. Hierdoor wordt ook de aangifte toeristenbelasting geautomatiseerd. Eerder werd dit niet gedaan, omdat onbekend was op welke adressen een woning geheel of gedeeltelijk verhuurd werd aan toeristen. Ook zakelijke logiesverstrekkers (campings, hotels etc.) kunnen zich aansluiten op het platform. Door het koppelen aan Visitordata krijgen wij inzicht in data. De data die wordt verzameld zijn het aantal overnachtingen per locatie, het aantal gasten, het land van herkomst van de gasten, en de verblijfsduur. Deze zijn ook inzichtelijk voor de andere aangesloten zakelijke logiesverstrekkers, maar niet traceerbaar naar een specifieke onderneming. Deze data kunnen wij weer gebruiken voor bijvoorbeeld een beter gerichte marketingstrategie. Ook verwachten we hiermee een hogere opbrengst aan toeristenbelasting.

Overige thema's:

Ontmoet Woerden

Ontmoet Woerden, opgericht in 2018, is een collectief van Woerdense congres- en vergaderlocaties met als missie "Woerden in Nederland bekend maken als de perfecte en centraal gelegen hotspot voor de zakelijke MICE-markt". Woerden Marketing draagt binnen dit collectief zorg voor de uitvoering van marketingactiviteiten, en de aansturing en coördinatie van het collectief. Bij de marketingactiviteiten hoort bijvoorbeeld het deelnemen aan de Eventsummit regio Utrecht en aansluiting bij het Utrecht Convention Bureau.

Cattenbroekerplas

De Cattenbroekerplas is een populaire recreatieplek voor Woerdenaren. Eind 2023 is er een overeenkomst gesloten tussen gemeente en een ondernemer voor het ontwikkelen van een recreatie-eiland. Het is de bedoeling dat in 2025 het bestemmingsplan door de gemeenteraad wordt vastgesteld. Daarna zal er zicht komen op wanneer de voorziening daadwerkelijk wordt gerealiseerd.

Doorlopende zaken

Naast de projecten wordt er doorlopend aan de volgende zaken gewerkt:

Beheer routestructuren en paden

De routes en paden in de Gemeente Woerden worden door verschillende organisaties onderhouden. Een deel van de paden is in eigen beheer, het Routebureau Utrecht heeft een groot deel van de paden in beheer en er zijn klompenpaden die door Landschap Erfgoed Utrecht worden beheerd. Deze organisaties ontvangen een financiële bijdrage.

Accountmanagement

Accountmanagement behoort ook tot de werkzaamheden van de beleidsmedewerkers recreatie en toerisme. Zij zijn eerste aanspreekpunt voor ondernemers en organisaties binnen de recreatieve sector. De sector wordt gestimuleerd om aan te sluiten bij de thema's die prioriteit hebben gekregen, zo ontstaat er een gebalanceerd aanbod.

Advisering principeverzoeken

De beleidsadviseurs adviseren ook op principeverzoeken, als die bijvoorbeeld gaan over het creëren van verblijfsconcepten of op een andere manier invloed hebben op recreatie en toerisme.

Citymarketing en regionale marketing

Stichting Woerden Marketing is verantwoordelijk voor de marketing en communicatie voor Woerden en fungeert als verbindende schakel tussen lokale en regionale samenwerkingsverbanden. Jaarlijks wordt een uitvoeringsovereenkomst vastgesteld, waarin staat vastgelegd welke diensten en producten met welke kwaliteit en frequentie uitgevoerd moeten worden. De thema's die door Woerden Marketing worden uitgelicht worden in overleg met de gemeente Woerden besloten en komen voort uit de thema's in de Agenda Recreatie & Toerisme. Zo zijn er in 2024 vier campagnes uitgevoerd op basis van de volgende thema's: recreatie voor iedereen/aantrekkelijk verblijf, waterrecreatie, beleefbaar erfgoed (en historie) en beleefbaar boerenleven.

Om de merkidentiteit van Woerden te versterken en de verschillende thema's tot uiting te laten komen is het cruciaal dat er aantrekkelijke arrangementen worden ontwikkeld en aangeboden. Hierbij wordt samengewerkt met de lokale ondernemers, erfgoedinstellingen en recreatieve aanbieders. In 2024 zijn er zes arrangementen (door)ontwikkeld en/of uitgelicht op basis van de thema's in onze agenda.

Daarnaast zorgen zij voor een goede representatie op landelijk en internationaal niveau bij de betrokkenheid binnen de marketingsamenwerkingen Visit Utrecht Region (internationaal) en merk en marketing voor het Groene Hart (landelijk). Ook representeren zij Woerden meerdere keren per jaar als aantrekkelijke verblijfslocatie op nationale en internationale beurzen.

Financiën

De projecten in de agenda Recreatie en toerisme worden op verschillende manieren bekostigd:

Subsidie: verschillende organisaties ontvangen een jaarlijkse subsidie. Woerden Marketing kan dankzij deze subsidie een belangrijke bijdrage leveren aan de uitvoering van de agenda. Zo zorgen zij voor bekendheid van het toeristisch en recreatieve aanbod van Woerden en spelen zij een belangrijke rol in verschillende regionale marketingplatforms. Ook kinderboerderij Kukele-boe krijgt een jaarlijkse subsidie.

Aanjaagbudget: door middel van het aanjaagbudget kunnen eenmalige projecten en incidentele kosten gedekt worden. Zo is het aanjaagbudget gebruikt om een gids over de Romeinse limes uit te brengen en om de aansluiting bij het platform VisitorData te bekostigen.

Deelnemersbijdragen: er wordt een vaste bijdrage betaald aan verschillende samenwerkingsverbanden, namelijk aan het Recreatieschap Stichtse Groenlanden, Landschap Erfgoed Utrecht (voor het beheer van klompenpaden) en regionale marketingorganisaties Cheese Valley, Visit Utrecht Region en Stichting Groene Hart Verbinders.

Verwachtingen

Met de komst van het nieuwe Van der Valk-hotel en de verplichte registratie via Visitor Data was het de verwachting dat er vanaf 2025 meer toeristenbelasting binnenkomt. Deze meeropbrengsten zouden direct terugvloeien naar het budget Recreatie & Toerisme, zodat we hiermee de agenda recreatie en toerisme nog verder tot uitvoering kunnen brengen. Echter is ook bij het opmaken van de gemeentebudgetten al rekening gehouden met hogere inkomsten vanuit toeristenbelasting. Dit houdt in dat pas als de inkomsten hoger zijn dan de verwachte inkomsten die al meegerekend zijn in het budget dit wordt gezien als meeropbrengsten. Daarnaast wordt de toeristenbelasting pas in januari van het nieuwe jaar geïnd. Dit betekent dat wij pas in januari 2026 kunnen zien wat de opbrengsten zijn van het gebruik van Visitordata, en pas in 2027 de invloed van het nieuw geopende van der Valk-hotel op de totale opbrengst van de toeristenbelasting zullen zien.

Het ravijnjaar en de bezuinigingen die daarvoor nodig zijn, zorgen bovendien voor onzekerheid met betrekking tot het verder uitvoeren van de agenda.

Vervolg

Doelstellingen aankomende jaren

Samenwerking Romeinse Limes

In het Limescluster nemen beleidsmedewerkers van Utrechtse gemeenten plaats die een officieel UNESCO werelderfgoed site hebben. Ook de Gemeente Woerden is hierbij aangesloten. Het cluster is nu een overleg waarin kennis en ideeën over beheer en uitdragen worden uitgewisseld. Het college wil deze samenwerking verstevigen door het betrekken van bestuurders en het uitdragen van een gemeenschappelijk programma. Op deze manier wil het college de samenwerking toekomstbestendig maken.

Duurzaam vervoer

Met de komst van het Van der Valk-hotel verwacht het college een grote stijging in het aantal zakelijke toeristen. Dit is een mooie aanleiding om ons te richten op het stimuleren van duurzaam vervoer. Het streven is dat mensen zoveel mogelijk met het openbaar vervoer naar Woerden komen, en eenmaal in Woerden zich lopend of met de fiets verplaatsen. Hiervoor is het belangrijk dat de infrastructuur in orde is, en dat er genoeg voorzieningen zijn. We willen daarom de verhuur van (elektrische) fietsen stimuleren en ook met Van der Valk in gesprek hoe zij hieraan bij kunnen dragen. Dit sluit ook aan bij het programma 'Poort van Woerden', waarin station Woerden als uitvalsbasis naar de omgeving centraal staat. Op het bedrijventerrein waar Van der Valk wordt gerealiseerd is de fietsinfrastructuur nog niet conform ons Wegencategoriseringsplan. Op het moment dat deze wegen in aanmerking komen voor groot onderhoud wordt gekeken welke aanpassingen mogelijk zijn.

Een ander verbeterpunt is het aanbieden van duurzame oplossingen voor de "last mile". Dit is de route vanaf het station naar een (zakelijke) evenementenlocatie zoals bijvoorbeeld Kameryck en de Boerinn. Deze "last-mile" kan verbeterd worden door bijvoorbeeld een duurzame pendelroute of de inzet van e-bikes. De Boerinn is op dit moment aan het kijken naar mogelijkheden om een wandeling aan te bieden vanaf het station naar hun locatie. Zij willen hiermee hun bezoekers stimuleren het laatste stuk vanaf het station naar hun locatie te wandelen, in plaats van dit met de auto af te leggen. Dit sluit goed aan bij onze ambities.

VisitorData

Met de data en statistieken gegenereerd door VisitorData kunnen we samen met Woerden Marketing werken naar een gerichtere marketingstrategie. Zo kunnen we op basis van de demografische kenmerken van de bezoekers aan onze gemeente marketing uitingen creëren die de juiste doelgroep aanspreken. In 2025 beginnen we met het maken van een factsheet met de op dat moment beschikbare gegevens.

Bijlagen